

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben:
 Egy óra 1 kor.
 Negyedévre 3

Vidéken:
 Egy óra 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre 4 50 .

Felelős szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

Magyarország és a külföld.

Nem törődünk a külfölddel. Informálták és informálják ma is Bécsből, az ottani külügyminiszteriumból, a bécsi sajtó bécsi, budapesti és külföldi elfogult, fizetett és megfizetett tudósítói útján, vagy pedig olyan lapok részéről, amelyek a status quo helyzetének bírálatával az alaki és anyagi igazság rovására visszaélnék. És mert így áll a dolog, nem csoda, ha a legtekintélyesebb külföldi világlapok egyenesen a szemünkbe vágják, hogy a mi nemzeti aspirációnk megbocsáthatatlan merényletet képeznek az európai egyensúly ellen, mert lehetetlennek tartják egy kompakt monarchia, egy konsolidált osztrák magyar dualizmus nélkül a rend biztosítását Nyugat, Kelet, Észak és Dél ütköző pontján. De ugyanakkor ezek a tekintélyes lapok a balkáni népek törekvéseit istapólják, helyeslik, csak nekünk nem koncedálják a küzdelmünk jogosságát. Ennek a feltűnő antipátiának, ennek a feltűnő, vagy szándékosan olyannak tüntetett tájékoztatlanságnak igen egyszerű a magyarázata. Nem azok informálják a külföldet, akik illetékesek erre, hanem az

idegen érdekek képviselői. Nemzeti nagy küzdelmünk exponát harcossai ritkán, vagy csak akkor keresik fel a külföldi sajtót, amiből Bécsből, általában a nemzetbecsmérlő tendenciák sötét hírágyaiból már régen szétmentek a megtévesztő, preventív információk. Ha Franciaországban Chélar Raoul, vagy Angliában Duka Tivadar ír rólunk, akkor heteken át foglalkozunk a kedves jelenséggel. De ezzel aztán befellegzett nekünk. Lám: az albánoknak, bolgároknak, macedonoknak, fanariótáknak, pánhellenistáknak komitói behálózák az egész művelt Nyugatot és nincs az a nevesebb európai metropolisz, ahol saját sajtóinformáló szervezetük ne volna, ahonnan ne táplálnák, hétről-hétre, napról-napra hírekkel, még pedig tendenciózus hírekkel a külföldi sajtót. Ezek lehetővé teszik, hogy a külföld jól megismerje a legutolsó balkán parasztfalu, vagy egy eldugott krétai helyiségnek kisbíróját, lehetetlen nevű forradalmárait, igazát, céljait; ellenben mirőlunk a külföld sajtója ma sem akarja tudni, hogy nekünk királyunk van, hogy a mi királyunk csak alkotmányosan uralkodhatik, no meg hogy Tisza István gróf és Fejérváry Géza

báró, e tutti puanti, ahányan vannak, nem azok a magyar államférfiak, akik nem honfiúi nagyságát valaha ércszobor hidetné.

Nem akar a külföldieknek a fejükbe menni, hogy miképp lehet igaza egy nemzetnek az öreg jó uralkodóval szemben: miképp lehetséges az, hogy ott, ahol évtizedeken keresztül a szabadelvűpárt volt az ur, annak a tábora volt a nemzet törvényes, alkotmányos többsége, egy simplex szavazás után előbukkanjon valami koalíciónak nevezett politikai non sens, amely a nemzet igazi képviselő többsége akar lenni? És végül ami eddig jó volt, miért ne legyen jó ezutánra is? Egyáltalában nem éri fel észszel a külföldi, hogy micsoda körülmények indokolhatnák gyökeres változást, minő létjogosultsága lehet egy önálló Magyarországnak?

Ezen a szegényletes, visszás állapoton minékünk kell segítenünk. Hazafias kötelessége a függetlenségi pártnak, hogy erről az égető kérdéstről, amelyet nagyjában vázoltunk, meg ne feledkezzék.

Két faktort kell szervezni: a nemzeti ligát és a párt sajtóbizottságát,

Pománán.

Irta: Pák Emil.

Annak a nagy és szép darab földnek, melyet oly jól eső érzéssel mondunk hazánknak, egyik legszebb része Biharország keleti fele.

Mióta a délibábos, színmagyar Debreczenből ide vetett a sors szele, nem telek be szépségeivel. Figyelem népét. Tanulmányozom vallását, faji szokásait, hajlamait.

Mi sem természetesebb hát, minthogy megörültem, mikor a kies fekvésű Kristyor román lelkésze meginvitált magához Pománára.

Ve öfényes reggel indultunk. A nap arany korongja akkor bukott elő a hegyek mögött. Melegedni kezdett az itt mindig hűvös éjjeli levegő.

Kocsink vigan haladt a hegyi uton. Hegyi uton vigan haladni, szinte hihetetlennek hangzik. Hiszen mi ezeket az utakat girbe gurba ösvényeknek gondoljuk, melyeken annyit diczeg-döcög a kocsink, hogy majd kirázza belőitünk a lelket. Pedig nem így van. Ezek a jó karban tartott hegyi utak

megszégyenítik alföldi utainkat. Simák, mint a deszka, szélesek és tágasak.

Igy hamar elértük a hegyoldalt, melynek tövében kies völgy közepén áll Kristyor. Festői szép medence ez, melyet, miot valami óriási töltés, öveznek körül mindenütt a meredek hegyek. A háttérben a Bihar fellegekbe borult csucsa füstölög.

Kristyor a kies Köröstől vette nevét, mely átszeli ezt a medencét. Házai szét-szórtnan épültek általában azt a szelid, fel-emelő benyomást teszi reánk, mint e vidéknek szegény, jámbor falvai.

Temploma a paplaktól messze, a községen kívül épült. Történelmi és közgazdasági okai vannak ennek. Az itt mindenütt földesur kath. püspökség nem engedte meg e községek nemegyesült lakosainak, hogy templomaikat belterületre emeljék. De közgazdasági szempontból is jobbnak látszott így; mert ha egy véletlen szerencsétlenség a csupa faházakból álló községet elhamvasztja is, megmarad legalább a templomunk. Innen van, hogy habár a régi tilom ma már megszűnt, ez utóbbi okból, még mindig a községen kívül építik újabb templomaikat e vidék román népei.

Sajátságos véletlen, hogy ez a vidék, mely nyelvében, szokásaiban, ruházatában egy őszi faji jellegű, templomában a magyar nemzeti színnek épített itt fenséges diadalkaput. Legalább ami szemünkben ennek tetszett a templom vörös teteteje, fehér falával és a közvetlen háttérül szolgáló zöld erdővel.

Rövid pihenőre a paplakba mentünk. Itt egy másik kelemes családás várt reánk. Egy szüklá-körü, elmaradott oláhpap helyett egészen művelt vendéglátó gazda várt reánk, aki éppen olyan tisztán beszél a magyar nyelvet, mint mi.

— Mivel — mint mondotta — népe már vár reá, a temetőünnepére mindnyájan a templomba indultunk. Mert itt is, mint az egész vidéken, a temető a templom udvarán van. E szegény nép jámbor hite nyilatkozik meg e szokásban. Annál hamarabb vél lelküdvösséget találni, mentől közelebb pihenőnek porai az istenházához.

Mig a templomba értünk, szemügyre vettük a temetőt. A pázsitos sírdombok tövében számtalan nagyságu keresztek emelkednek. Kiki tehetsége szerint ugyanis nagyobb vagy kisebbet állít halottjának.

Vigyázz!

Kékre festett kirakat.

Folyton érkeznek ujdonságok. 10.000 méter delain 25, 35, 65 kr. Óriás választékban vannak christalin, popelia, gouvroirozott crep fodor, grenadin, de különösen batistokban, melyeket az idény előrehaladta miatt nagyon olcsón árusítom el.

Lóvy F.

⇒ Kistemplommal szemben. ⇐

kapcsolatban a párt sajtóirodájával, amely utóbbi ugy az országot, valamint a külföldet helyesen, czéltudatosan és eredményesen informálja. A mi nemzeti küzdelmünk jogosultsága, szentsége oly magasan áll, hogy annak igazságait hirdetni a külföldön elég argumentum lesz a mi érdekünkben. De nem szabad módot, alkalmat, időt engedni a velünk ellenséges eszmeáramlat tulhatalmasodására. Le kell azt törni. Meg kell győzni a külföldet a mi igazunkról.

Itt van a magyar sajtó. Van ennek a sajtónak elég lelkes, odaadó, képzett, tanult és az írás művészetében otthonos munkása. *Tömöríteni kell a magyar ellenzéki sajtó munkásainak elitiét egy táborba meg kell csinálni velük a függetlenségi párt hatalmas, jól szervezett és lelkiismeretesen működő sajtóirodáját.* — Mert mindenre a képviselők sem érnek rá s amit tiz-tizenöt tanult és gyakorlott ember jól el tud végezni, azt ne végezze száz ember százféleképp és pedig rosszul.

A sajtó hirszolgálatának sokféle ágazatát, módját csak hivatásos, képzett újságíró, íróember ismeri, aki az eszmetermékenyítő betűvetés mesteriségét épp úgy kell hogy ismerje, a mint könnyedséggel meg kell érteni tudnia a legexaktabb társadalmi vagy politikai axiomákat, aki a keserű igazságokat édes labdacokba göngyölíti, aki a vihar bekövetkeztét oly érthetően megjósolja, hogy készen talál mindenkint, akinek finom, kényes érzeke van minden bekövetkezendővel szemben, aki egy mikrofon, egy szeizmográf érzékenységevel felfogja és továbbítja a társadalmi és politikai élet küzdelmének láthatatlan hullámain, akinél az innerváció a külvilág jelenségeivel szemben oly pontos, megbízható, mi-

A templom tövében néhány márványemlék ötlött szemünkbe. A falu földesgazdájának és lelkészeinek sírjai ezek. Itt e kis faluban is őrzik hát még féltékenyen a halálban való egyenlőtlenséget! . . .

A vallási ünnep maga abban áll, hogy az elhaltak hozzátartozói gyertyákat gyújdanak a sírokon, s az odagyújtott ajándékokat egymás között kiosztják. Innen az ajándék szótól nyerte a román *pomána* nevet.

Az ajándék lehet bármi tisztességes tárgy. Főleg mégis az illető vidék iparcikkeiből kerülnek ki. A kristyoriak fazekasok. Így azután a sírok ugy tele voltak rakva kantákkal és korsókkal, mintha csak valami cseréppiaczok lettek volna.

Arra nagyon vigyáznak, hogy hibás ne legyen az ajándék, nehogy ezen felháborodva valaki megátkozza halottaikat.

A pap háromszor megkerülte a temetőt, azután imák és énekek között megáldotta.

Most kezdődött az ajándékozás. A pap a templomba ment. Neki odavitték az ajándékokat. A nép ismerőseik sírja köré tömörült. Engem, aki ártatlan szemlélője akartam eani az egész dolognak, majd ide, majd oda hívtak, és sírjaikon keresztül ajándékokkal halmoztak el, melyeket előbb sírjaikhoz

nőre csak a szakértelem, a tudás és az igazság, valamint a honszeretet képesíthet.

Tehát: *ex asse képzett, modern európai színvonalon álló újságírók* bevonásával kell azt a szellemi hódító hadjáratot bevezetni, amelynek célja az legyen, hogy küzdelmünk sikere érdekében biztosítsuk magunknak a külföld jól, helyesen informált rokonszenvét, meggyőződését. Társadalmi életünkről, nemzeti sajátosságainkról, multunkról, kulturális állapotunkról, a társadalmi és politikai napi kérdések mibenlétéről, igazi kvintesszenciájáról állandóan tájékoztatnunk kell a nagyvilágot, hogy ne legyen kénytelen a külföld megfizetett tendenciózus hírekből megalkotni a véleményét felőlünk.

Mert ki tudja, hova fejlődnek a szonyok? Anélkül pedig, hogy a jól informált külföldre apellálhassunk, küzdelmünk sikertelen lesz, mert a külföld nem talál befogadni a társaságba a régi balelőítéletek miatt, amelyeket el kell oszlatnunk. És jól jegyezzük meg magunknak: a külföld igazi, objektív érdeklődése, jóakaró rokonszenve teljesen elszigetelve, magunkra maradunk. Eltekintve az akkori sajátos viszonyoktól, 1848 ban is ebben a kérdésben követtük el a legnagyobb hibát, mert elkéstünk a külföldnek idejekorán való tájékoztatásától.

Ki kell küzdenünk a szellem fegyvereivel a külföldnek azt a határozott meggyőződését, Európavédő politikai axiomáját, hogy: Európa népeinek szüksége van egy önálló, független, erős magyar birodalomra!

Külföldi hírek.

Bécs, július 28.

A császár távirata a hadsereghez.

(Pétervár.) Hivatalosan közléseket ezeket a táviratokat, amelyeket a császár

emeltek. A sírokon keresztül azért nyújtják az ajándékot, hogy az Isten a sírban nyugvó nevében fogadja, míg az ajkaikhoz emeléssel azt akarják jeleníteni, hogy szíves készséggel nyújtják azt.

Mi is kaptunk így vagy harmincz edényt. Egy korsót haza is vittem emlékül. Sajnos az éppen lyukas volt.

Megkérdeztem a papot, magyarul meg nekem mi ennek a vallásünnepnek az eredete. Elmondta, hogy hitük szerint a lélek a halál után nem jut mindjárt az égbe. Több-kevesebb ideig itt kóborog közöttünk. Ez a lélek vezérlése. Mi hozzátartozóik, ennek a bűnhődésnek időtartamát megrövidíthetjük ajándékainkkal.

Zagyva keveréke ez a keresztényhitnek és Budha lélek-vándorlási tanának. Utóbbi elem valószínűleg az ősmagyar vallás régeiből lett átvéve.

Mig vendéglátó gazdánk ezeket elbeszélte, a temetőtövében emelt sátorban már megszólalt a zene. A pománát multság szokta berekeszteni. Ebben is van valami a régi pogányvilág halotti torjaiból.

Mi is odamentünk. A szál cigány csak húzta, de a kedv nem igen növekedett. Mégis kérdezte a pap:

— Mi bajotok?

Linevicsessel váltott. Célja ennek az, hogy most meginduló béke tárgyalásokhoz ugyanott gyakoroljanak. A császár távirata Linevicshez így hangzik:

— Nagyon meghatják szívemet azok az érzések melyek a nekem annyira drága Mandzsúországi hadsereget lelkesítik. Tudassa hadseregemmel, hogy katonai kudarczaink nem rendítették meg bennem azt a szilárd meggyőződést, hogy csapataink páratlan készsége és önfeláldozása és azok az óhajások, hogy ne kiméljék őket, lehetővé teszik hogy a háborút szerencsés befejezéséig folytatni fogjuk. Linevics erre a következő táviratot küldte a császárnak:

A távirati ügynökségnek az a jelentése, hogy legközelebb megkezdődik a béketárgyalás, nagyon fájdalmasan érintette a hadsereget. A hadsereg minden tagja megvan arról győződve, hogy a szenvedett kudarcz nem lesz képes eltökélni az ellenkezőjére annak, hogy ezt a háborút be nem fejezzik.

Oroszthoni állapotok.

(Berlin.) Pétervárról jelentik az udvari körök a belső helyzetet ez idő szerint kedvezőbben itéli meg. A legutóbbi hónapok eseményeiért Hirszyk kerceget teszik felelőssé. A népképviselőt összehívásáraól egyelőre szó sincs.

Titkos rendőrök oltalma alatt.

(Pétervár.) Sok titkos rendőr érkezett Krasznoszelóba, hol csapat szemlét tartanak legközelebb.

A japán követ Roosewelt elnöknel.

(Newyork.) A japán követ tegnap meglátogatta Roosewelt elnököt, kivel a császártalálkozásra vonatkozólag valószínűleg igen jelentős eszmecsere folytatótt.

Császárok találkozására.

(Berlin.) A Vosz. Zeitg-nak jelentik: A császár találkozás eszméje a czártól ered és az egész találkozás csak magán természetű volt.

Ultimátum Franciaországnak.

Sahara császára ultimátumot küldött Franciaországnak. A nagy külpolitikai kérdések tömege egygyei szaporodott, I. Jakab Sahara császára külügyminisztere Said pasa utján ultimá-

— Rossz idők járnak, nincs kedv mulatni.

Egy, két liter pálinka, azután meghozta a kedvet is. Mert a román nép nehezen melepszik a tánczra, de azután járja roskadásig.

Táncza elég élénk. Sokszor pajzán is. Dalla, zenéje azonban, monoton, fájdalmas. Mindolyan az, mintha temetésienek lenne.

Amint így a sok legényt és leányt nemzeti viseletükben ott keringeni láttuk, a a temetőárok mellett egy sajátos alkotás keltette fel figyelmünket. Hasonlított egyik tornaeszközünkhöz. Olyan volt, mint egy rozoga karfa.

— Mi ez? — kérdék.

— Ez a papbüntetés eszköze a *peringye*, mert a papnak itt régen botbűntetés joga volt.

Ma már nincs meg. Am azért ezekben a szegény oláh falvakban ma is mindenható ur a pap.

Meggyőződünk erről mi is, midőn távoztunk, a pap csak végig nézett szépen és egy tekintetere megmozdult a tömeg, mintegy hangyaboly.

Mikor a hegyoldalból visszatekintettünk a völgybe, egy leiket sem láttunk már a temető környékén.

tumot küldött Rouvier külügyminiszternek, melyben háborúval fenyegetődik. Az ultimátum kereken kijelenti, hogy I. Jakab francia hűséget nem ismer magára nézve irányadónak. Ő épolyan független szuverén, mint a földgömb bármely országának királya. Követeli a lefoglalt tárgyak visszaadását, ha ez megtörténik, nem fog többé Franciaországgal törödni, hanem folytatja megkezdett nagy munkáját. Ha azonban Franciaország megsérti a népjogokat, s martalócként bánik vele, akkor Sa hara császára elégtételt fog venni.

Vármegyénk és vidéke.

Az alispán hazafias nyilatkozata.

Rásó Gyula, Hajdúvármegye öreg alispánja, aki eleintén huzódzott a vármegyei közgyűlés határozatának végrehajtása ügyében, most végleg az ellenállás mellé szegődött az alkotmányellenes kormányhoz szemben. Az alispán kijelentette, hogy a darabont-kormányt nem veszi tudomásul, hanem visszaküldi és felir ellene.

Öreg honvédek. Két öreg honvéd, Virág István és Vácsi István komádi-i lakosok alázatos instanciával járultak a miniszterelnök elé, hogy segítyt kapjanak öreg napjaikra, amidőn már-már a nyomor fenyegeti őket. Előadják a kérvényben, hogy hány csatában vettek részt, hány vezér alatt szolgáltak. Érdekesek az okiratok, amelyeket a kérvényhez csatoltak. Az egyik sárka, kopott pergament Dembinszky aláírásával bizonyítva, hogy milyen hősen harcoltak és meddig szolgáltak, a másik 1851-ből valami német ezredes elbocsátó levele. Semmi kétség, hogy a derék öregek az év segítyt megkapják.

Kivándorlás Hajdúmegyéből. A vármegyén ez évben éppen száz külföldi utlevelet állítottak ki, amelyeknek legnagyobb része Amerikába szól. A napokban Autrichtig Regina hajduhadházi varrónő, Cs. Nagy Gábor és Weiszhausz Ignác téglás: és Szabó Andrásné hajduhadházi lakosnő, aki két gyermekével megy a férje után, kértek Amerikába szóló utlevelet.

Lökötő özgányok. A biharmegyei Csöknő községből 3 csikót, kötött el két özgány Rostás Ferencz és testvére. A csendesség nyomozza őket.

Lopás. Hajdúnánáson özvegy Ujvári Béláné Sinay Emma földbirtokosnőt a napokban meglópták. A tolvaj, aki jól ismerhette a helyi viszonyokat 495 korona értékű ruhát ékszert és készpénzt lopott el. A gyanu házi szarkára irányul.

A Csáky-uradalom parcellázása.

Annak idején részletesen megirtuk, hogy a Csáky grófok szakállai és nagyharsányi uradalmát, több mint száz ezer holdnyi földbirtokot parcellázás s azt a két község lakossága veszi meg. Ez a nagyszabású parcellázás a földmivélsügyi kormány közbejöttével történik s most a jogügyletek végleges megkötése, illetőleg a munkálatok befejezése végett Lakky István dr. földmivélsügyi minisztériumi titkár a hely-

színére érkezett. A miniszteri titkár jelentése alapján fogja a földmivélsügyi kormány helyben hagyni a parcellázási munkálatokat, amely az említett két község gazdasági életében nagy és előnyös forduló pontot jelent.

Politikai hireink.

Budapest, július 28.

Kristóffy ur a haza bölöse.

Kristóffy József darabont belügyér — újabban — a haza bölcsének is felcsapott. Nem sokat reszkírozhat már ő, a ki az „Egyetértés” tudósítója előtt a választási reformokról is nyilatkozott, mondván:

— Az én tervem az, hogy a választói jogosultságot csak írni és olvasni tudáshoz kell kötni — nem pedig a magyar íráshoz és olvasáshoz. Ennek igen jó hatása lenne nemzetiségekre és a magyar elem tulsúlyát nem rontaná le.

Majd így folytatta a darabontszerű beszédét:

— Én mindennek előtt csak azt akarom megtudni, hogy milyen hatása lesz a tervnek, kik fogadják el és kik ellenzik? Azt hiszem, hogy ez a terv megbontja a szabad elvű pártot és gondolkodóba ejti a — koalíciót.

Fejérváry — gyomorhajos.

Nem csodáljuk, hogy még a báró Fejérváry Géza vasgyomra is felmondta a darabont konyha mellett a szolgálatot és Karlsbadba utazik háromheti kurára. Nem lehetetlen, hogy utközben Ischlben is beadja a jelentést és augusztus végével újra kezdi itthon az — alkudozásokat.

Leleplezések a németcsászár felől.

(Derouled beszélgetései.)

Deroulédével, aki tudvalevőleg most Bécsben tartózkodik, érdekes beszélgetést folytatott egy ujságíró.

Mindenekelőtt Derouléde fényes lakását írja le az ujságíró, Derouléde a Ringstrasse egyik csendes mellékutcájában lakik, ahol a láрма és zaj nem zavarja munkálkodásában. Mert Derouléde nemcsak politikus, hanem poéta is. Talán egyedül poéta-politikus.

Derouléde nem unja meg folyton hangoztatni:

— Jamais avec l'Allemagne!
(Sohasem Németországgal.)

Épp, ezért nagy hazafinak tartja delcassét, aki szintén nagy ellensége Németországnak, míg Rouviért csak „Citoyen sage”-nek nevezi, aki jól értette a határvidékeket katonassággal megerősíteni.

Derouléde bámulatba ejti hallgatóját nagy szónoki képességével és szilárd meggyőződéssel, amihez még szelidsége is járul.

Beszélgetésünk főtémája a német-orosz császár találkozása. Mint Oroszország barátja nagyon sajnálja, sőt elítéli ezt a legutolsó találkozást, mert szerinte Vilmos császárra, jelenkor legháládatlanabb szerepét játszsza. Nem is tartja ügyes és messzelátó politikusnak és nem tartja többnek,

mint egy „gazdag örökösnek” (riche héritier) aki örökségét sem képes kezelni.

Derouléde felemlíti Vilmos császár táviratát, amelyet Krügerhez intézett, majd a spanyol királynőhöz intézet táviratát, amelyet a német császár a spanyol-amerikai háború kitörésekor írt.

— Ne féljetez semmit, itt vagyok én, hogy megvédelmezem a királynőt és a királyi gyermekeket, hogy senki ne merészelje megérinteni őket.

A német császár távirata dacára a bur köztársaság megszűnt, az özvegy királynő és királyi gyermekek gazdag birtokait pedig elvették.

A német császár az orosz-japán háborúnak legfőbb okozója.

Ő hajszolta az oroszokat háboruba, mert meg akarja semmisíteni az orosz-francia kettős szövetségét. Minden haragja Franciaország ellen irányul. Hogy ezt Franciaország nem nézheti nyugodtan, az biztos. Politikai okokon kívül anyagi kérdések is hozzájárulnak. És valószínű, hogy Rouvier nagyon aggódik az orosz szelvényekért. A francia parlament még Combiták káros befolyása alatt áll, de nemsokára elérkezik az ideje, hogy megszabadul Franciaország káros befolyásától és nem nézi nyugodtan a német császár tetteit.

Ezután kedves Franciaországáról beszél Derouléde, és szemei fiatalos tüzből égnek. Derouléde nem pessimista és ép ezért képes a népet a jó vagy rossz uton vezetni.

Itt említjük meg, hogy Pázmándy Dénes is Bécsbe utazott Derouléde látogatására, akivel régi, igen jó barátságban van, és akivel a francia orosz-magyar szövetség megkötésén fáradozott.

Városi közigazgatásunk.

Jog és pénzügyi bizottsági ülés.

Meghívó a jog és pénzügyi bizottságnak 1905. július hó 31-én és folytatva augusztus hó 1. napján, mindenik napon délután pontban 1/24 órakor a városháza közgyűlési termében tartandó ülésére.

Tárgyak: 1. Belügyminiszteri leirat az utcák jobb minőségű járdával ellátása tárgyában alkotott szabályrendeletre.

2. Abaujtorna vármegyének felirata.

3. A kőműves és ácsmunkával foglalkozó munkaadók és segédszemélyzeteik munkarendjére vonatkozó szabályrendelet javaslat.

4. Gazdasági bizottsági javaslat az 1902 évi legelőbér hátralékok rendezése tárgyában.

5. Az Olajütő telep rendezésének kérdése.

6. A tiszánóneni ev. ref. egyházkerület és a sárospataki főiskolának segélyezése iránti megkeresése.

7. Tiszti főügyésznek jelentése Kónya Lajos és neje csapókereti földjének megvétele tárgyában.

8. Ugyancsak az a honvédegyalagsági házi lövölde céljaira szükséges területek megszerzése tárgyában.

9. Gazdasági bizottsági javaslat özv. Steinfeld Mihályné vajdalahosi bérletén emelt

gazdasági épületek átvétele és ingatlan eladás iránti kérelme tárgyában.

10. Ugyanannak javaslata Győr vármegyének az 1883. XLIV. t. cz. 49. §. módosítása végett az országgyűléshez intézett feliratára.

11. Kardos Lászlónak kérvénye a város czimerének használhatása iránt.

12. A városi gyalogrendőrlegénységnek drágasági pótlék iránti kérvénye.

13. Kecskés István és társainak kérelme a hortobágyi legeltetési jog mikénti gyakorolhatása, illetve hasznosítása tárgyában.

14. Javaslata az építési bizottságnak a külterületi építkezésekre vonatkozó szabályzat tárgyában.

15. Tordaaranyos megyének megkeresése a pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvételek szétosztása tárgyában.

16. Pestilis soltkiskun vármegyének az alkotmány védelmére az országgyűlés képviselőházához intézett s ide pártolás végett megküldött felirata.

17. Erdőmesternek jelentése a nagyerdei parknak tuskés sodrony kerítéssel bekerítettése, a parknak használati szabályzata tárgyában.

19. Mezőrendőrök drágasági pótlék iránti kérvénye.

20. Zombor városnak megkeresése József kir. herceg ércszobrára adakozás iránt.

21. Szatmármegyének tartamának kiterjesztése végett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának támogatása iránt.

22. Tiszti főügyész jelentése Bakos Antal fűvészkeret-utca 7. sz. telkének megszerzése ügyében.

23. A napdíjas hajduk drágasági pótlék iránti kérvénye.

23. Gazdasági bizottsági javaslat a tiszavidéki mezőgazdák szövetkezeténél üzlet rész jegyzése tárgyában.

25. Ugyanaz az állatok védelméről szóló szabályrendelet tervezetre.

26. Sütő, cukrász, mézeskalácsos és czukorka készítő ipar gyakorlása tárgyában beterjesztett szabályzat.

27. Belügyminiszteri leirat a hordár ipar gyakorlása tárgyában alkotott szabályrendeletre vonatkozólag.

28. Hidvéger Miklós és társai pallagi haszonbérloknek dohányzsin építés iránti kérvénye.

A fancsikai vasút meghosszabbítása. A fancsikai, bauki, paczi erdők fatermesének hazaszállítása végett épült ez az iparvasút. Amint beljebb haladnak az erdővágásával, beljebb kell vinni a vasutat is. A meghosszabbítás az idén is szükséges. A városi tanács kérésére a kereskedelemügyi miniszter elrendelte az iparvasút közigazgatási bejárását s ezt augusztus 4 én tartják meg.

Távíróhivatal a nagycseri megálló. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a nagycseri vasúti megálló hivatalos és magántávíratokat is felvehessen és kézbesíthetnek. A hivatalkörzetébe, a nagycseri, felsőfancsikai erdőri és csőszházak, úgy az ezek területén fekvő kaszáló birtokok tartóznak.

Villamtelep tanulmányozás. A villamos telep létesítése rohamos lépésekkel halad előre. Tudvalevő, legközelebb pályázatot irnak ki. Miután ismeretes, hogy mely cégek fognak pályázni a telep felállítási munkálatokra, tehát az is, hogy a pályázók között a Ganz és társa budapesti cég is szerepelni fog, a tanács megbizta Körner Adolf tanácsnokot és Debreczeni Jenő gazdai igazgatót, hogy a Ganz és társa cég

által Nagyváradon létesített villamos telep berendezését tekintsék meg. Körner tanácsnok és Debreczeni gazdai igazgató ez okból Nagyváradra utaztak, hogy a villamos telepet megtekintsék.

Egyházak és iskolák.

Presbiteri gyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház 1905. évi július 30 ik napján — vasárnap — délelőtt fél 11 órakor az egyház tanácstermében presbiteri közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Jelentés arról, hogy a július 9-én tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyve július 12 én hitelesített. 2. Meghívó a Magyar Prot. Irod. Társaságnak Sopronban, 1905. szept. 26. és 27. napjain tartandó IX ik vándor-gyűlésére. 3. dr. Münnich Aurél ügyvéd helyettesének előmervénye a 200 koronás alapítvány alapítólevelének átvétele tárgyában. 4. Dicsőfi József lelkész, mint egyházkerületi főjegyző bejelenti, hogy segédlelkészül tiszt. Létai Menyhért urat vette maga mellé. 5. A pénztári számadást felülvizsgáló küldöttség jelentése az 1904. évi számadásról. 6. A „Debreczeni Fröbel-gyermekkert” közgyűlése tudatja, hogy egyleti vagyonából a debreczeni ev. ref. egyház tanítónőképző intézetének javára 2000 koronás ösztöndíj-alapítványt tett. 7. A városi tanács 8743—1905. sz. átirata a temetőügy rendezésére alakított bizottságba egy tagnak beválasztása tárgyában. 8. Esperes ur 616—1905. sz. levele az ujonnan megválasztott tanítók, illetve tanítónők konszenszusának megküldése tárgyában. 9. Nagy Vilmos ujonnan megválasztott tanítónőképző-intézeti tanár köszönő levele. 10. Dr. Kovács Gábor ujonnan megválasztott főiskolai tanár köszönő levele. 11. Urai Sándor felsőbb leányiskolai s tanítónőképző intézeti tanár köszönő levele. 12. A gazdasági bizottság 870. sz. végzése a Jenei Eszter féle hagyaték tárgyában. 13. A „Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézetének” 2412. sz. ideiglees előmervénye 100 drb 200 koronás névértékű alapítvány jegyzése s kifizetése tárgyában. 14. Körner Adolf s társai felhívása mentő-egyesület létesítése tárgyában. 15. Szücs Elek kérvénye szabad ság engedélyezése iránt.

Uj tankönyv. Balog Ferencz, a debreczeni református kollégium tanára megírta a magyar egyházak történetét. A könyv iskolai használatra készült és a VIII. gymnasiumnak fogja tankönyvét képezni.

UJDONSÁGOK.

Közmételezés rendőri felügyelettel.

(Az orfeumokról.)

E czimen fölháborodással tettük szová, panaszoltuk a rendőrségnek a Scheiner-féle orfeumban tapasztalt ocsmányságokat.

Hisszük, hogy a dalban, játékkal, szóval tűzött, nyilvánosság elé nem való trágárságokat haladéktalanul beszűnteti a rendőrség és az orfeumi tulkapásokkal szemben rendszabályozó jogával és kötelességével, ha a multban nem élt, akkor legalább a jövőre élni fog.

A magyar nyelvet is csufolják ezek a daloknak keresztelt ocsmányságok, mint: az automobilról, a tüzről, a kis pipáról, a doktor kisasszonyról, az Oszkáról stb; de a közszemérmert meg annyira mételezik, hogy még ugynevezett férfi-estélyeken is csak zárt falak között lehetne előadni, nem pedig forgalmas vendéglő nyílt kertjében, a nová bárki szabadon mehet, ahová gyanútlanul betévedhetnek falusi családok is.

Nemely elégtő elül szolgálhat, hogy már előzőleg a rendőrség figyelmét is felkeltették ezek az ocsmányságok, sőt dr. Boldizsár

Kálmán főkapitány helyettes (kit egyébként felelős szerkesztőnk nyílt levelében érinteni nem akart; mert hisz abban a főkapitány ur rendszerének gyarlóságaira mutatott reá!) nyomban meg is indította a megtorló eljárást, amit helyeslünk is. Vajha a Végh Gyula korszak elfajulásait is így belehetne szüntetni egy immár nagyon is időszerű — nyugdíjazással . . .

Magára az orfeumi visszaélésekre vonatkozólag újabb értesüléseink a következők:

Mit szól a rendőrség?

Az esetre vonatkozólag a rendőrségen az alábbi értesülést szereztük: Mikor az orfeum-engedélyt Harangi György vendéglős megkapta, akkor szerződtette a Scheiner Izsák orfeumát. Eleintén az előadások elég tisztességesek voltak, úgy hogy semmi kifogást ellene tenni nem lehetett. Később azonban egyre sürűbben hangzottak el a kétértelmű dolgok, utóbb pedig már félreérthetetlen trágárságokat adtak elő.

Ez a változás nem is kerülte el a rendőrség figyelmét és július 25-én este Mihályi rendőrfelügyelő valósággal megbotránkozott rajta, amiről július 26-án 2141/1905. kh. sz. a. iktatott feljelentése a tanubizonyosság. A hivatalos feljelentés alapján nyomban megindította dr. Boldizsár Kálmán főkapitány helyettes a hivatalos eljárást Scheiner ellen, akit másnap már ki is hallgattak. Nem lesz érdekes az ő védekezése.

Scheiner Izsák stanislai (Galicia) születésű lakos előadja, hogy tányérozással való engedélyt kapott a vendéglős, aki őt szerződtette. Csak azoknak adnak felmentési jegyeket, akik a tányérozástól akarják megkímélni magukat. *Nem tagadja, hogy sikamlós, kétértelmű dolgokat is adnak elő, de azzal védekezik, hogy a közönség követeli azokat és addig tapsolja az előadókat, amíg csak elő nem adják, a kétértelmű trágér dolgokat.* Arról ő nem tehet, hogy a közönség izlése olyan és ezeket kívánja, sőt éppen ezeket a számokat tapsolja meg legjobban.

Mára idézte meg a rendőrség ugyanezen ügyben Harangi Györgyöt, a Debreczen-söracsarnok tulajdonosát is.

Egyébként az orfeum-engedély csak hétfőig tart, akkor el fog távozni a Scheiner-társulat.

Nyuzzák a közönséget.

Nem lesz érdektelen ez a beküldött panasz sem, amely érdekes világot vet az orfeumi állapotokra:

Az orfeum-engedélyekkel a főkapitány a közönség nyuzására ad engedélyt. A nagy dárídókról, amelyeket gazdag emberek megengedhetnek magoknak, nem is szólok. Akik tehetik, ám tegyék. De hányan nem tehetnek és mégis megteszik. Hányan lopnak, sikasztanak, váltókat hamisítanak, uzsorások körmére kerülnek olyan ocsmonda személyekért, akik valósággal közveszélyesek, mert lelkiileg megmételezik a fiataloságot.

De nem erről akarok szólni, hanem azon vendéglőkről, ahol orfeum van. Ezen helyeken a gyanútlan keservesen megfizeti a

kíváncsisága adóját. A 8 krajczáros pohár sörért 11-et számítanak Debreczenben, a 16 krajczárosért 20-at a Bikában, a liter bor ára 50% kal drágább, az ételek ára szintén. Miért? Az orfeum miatt. De hiszen akkor mért fizeti az ember a belépő díjat? Honnan veszi a jogot a vendéglős, hogy az amugy is drága ételital árát még feljebb csapja? Igazán bámulsztos, hogy a közönség eltűri ezt a nyuzást; hiszen a vendéglőkben szabott árak vannak. Meg van szabva, hogy az egyiknél a pohár sör ára 8, a másikban 10 krajczár, sőt ezt hirdetik is. Helyes. Hadd tudja a közönség, mi a fizetni valója. *De mért nem hirdetik ökölnyi betűkkel az orfeum-tartó vendéglők, hogy az orfeumban minden drágább?*

Mindezekből pedig a főkapitány vonja le a következtetéseket és a nagyközönség érdekében ne adjon ki többé orfeum-engedélyeket; akkor a sok panaszon segítve lesz. És a közönség is keres más, talán nemesebb szórakozást magának.

— Jószivű emberek Debreczenbe! Van még jószivű emberek Debreczenbe? Ha vannak is, most fürdőznek és nyaralnak, mert a szegény, özvegy Szána Györgyné nyíl utca 54. sz. a lakó munkaképtelen anyja jajszávat nem hallották meg. Nem magáért könyörgött a szegény, szerencsétlen anyja, hanem 12 éves, nyomorékká lett leányáért. A kis gyermeklányka lába ugyanis felzsugorodott és a Félix fürdőbe kellene mennie, hogy meggyógyuljon, de nincs pénze — és ha nem mehet el, nyomorék marad. A jótékony asztaltársaságok és nőegyletek, valamint az igazi (nem talmi) emberbarátok figyelmébe ajánljuk a nyomorék gyermekeket. Adakozzanak! Adományokat elfogad a mi kiadóhivatalunk is.

— Olosó vasuti jegyek Szent István napra. A Szent István-ünnepnap alkalmából a Magyar Államvasutak Igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett, valamint a kassa — oderbergi vasut magyar vonatainak összes állomásairól — az üzemükben álló helyi érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mint egy 30 százalékkal mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek f. évi augusztus 18-tól 20. napjáig — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — valamennyi személyszállító-vonathoz (expreszvonatok kivételével) fognak kiadatni. A menettérti jegyek 5 napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, érvényességük az 5. napon éjfélkor lejár; megjegyezvén azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak augusztus 20. délután történhetik, korábbi visszatérés esetén a jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakitásának sem menet, sem jövevény nincs helye. Gyermekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

— Halálozások. Meghaltak: Mária Lajos ev. ref. 2 éves, Bakó János ev. ref. 17 éves, Borsos Józsefné ev. ref. 38 éves, Oláh Erzsébet ev. ref. 6 hónapos, Major Mihály ev. ref. 18 hónapos, Imre József ev. ref. 18 hónapos, Füstös Nándor r. k. 5 hónapos, Boros Dániel ev. ref. 8 napos, Szondi Erzsébet ev. ref. 10 hónapos.

— Fiam, add ki a boltot! Tragikomikus eset történt tegnap estefelé Szegeden. Részleteiben ötletes és vidám, befejezésében azonban az, csak az a kár, hogy a marczona halál

is belekotnyeleskedett a dologba s a komikumnak tragikus színezetet adott. A történet a maga eredetiségében a következő:

Reszl Ede szegedi órásnak az Oroszlán-utczában van az üzlete s a lakása. Az órás hétfőn gondolt egyet s nekiadta magát az ivásnak. Abban sem hagyta azóta s egy végben olyan mulatozást vitt véghez, hogy a zsebje is megsokalta, sőt föl is mondta a szolgálatot. Erre Reszl hazament, ma estefelé lakására. A műhelyben konstatálta, hogy felesége ott mindent összepakolt. Az asszony célzatát elérte az ember, mire asztalhoz ült és levelet írt feleségének. A levélből ime egy rövid részlet:

„Fiam, add ki a boltunkat, mert én már Szent Péternél vettem új bolthelyiséget.”

Azután eltávozott hazulról. Most már vissza sem tér többé. A Boszorkányszigeten *főlakasztotta magát.* Ott találták meg a sűrűben, egy faágon lógva.

— Nem ő vándorol ki. Az este megjelent szerkesztőségünkben Gönczi László zsidó hitközségi szolga és annak közlésére kért föl bennünket, hogy ő nem az a Gönczi László, aki kivándorolt Amerikába.

150 éves a Csapókert. Augusztus havában lesz 150 esztendeje a Csapókert fenállásának. A kertség, mely azóta tetemesen megnépesedett, nagy szabásu ünnepséggel fogja emlékeztetést tenni a nevezetes évfordulót. A vezetőség már is széles körökben tett intézkedéseket az ünnepély rendezése és sikere érdekében, melyet szeptember 2-án fognak nagy ünnepség mellett megtartani. A nevezetes év fordulón a csapókert utcáit házszámmal és utcáit elnevezésekkel szándékoznak ellátni. A kertség különben erősen fejlődik. A kulturális téren is szép eredményeket mutatott föl, legközelebb vasuti megállója is lesz, mire a kertség a vasuti megálló vártermének költséget is megszavazta.

— Rossz a helyi közlekedés. A nagy hűhóval berendezett motorral vegyes helyi közlekedés nem vált be. Nap-nap után panaszodik a közönség. Nincsen nap, mi kor ne történnék forgalmi zavar. Csütörtökön délután 1—2 óra között is 20 percig nem volt látható vonat a piacz-utczán. Ennek pedig oka az volt, hogy a motor szerkezetében elromlott egy cső és emiatt kidőlt a szolgálatból. Igen helyesen tenné a helyivasut igazgatósága, ha ma már komolyan utánna nézne, s intézkedne, hogy a menetzavarok teljesen kiküszöbölhetők legyenek.

— Dijkuglizás. A debreczeni kuglizó társaság dijkuglizást rendez, a mely a kereskedő ifjak társulatának Kossut-utczai helyiségében, az Angolkirálynő mellett július hó 29-én, szombaton d. u. 6 órakor veszi kezdetét. Dajak: I-ső díj 10 kor. arany és jelvény. II-ik díj 5 kor. ezüst és jelvény. III-ik díj 3 kor. ezüst és jelvény. IV-ik díj 2 kor. ezüst és jelvény. V-ik díj 1 kor. ezüst és jelvény. Három dobás 10 fillér. Hideg ételek és italokról Hauer Bertalan ur vendéglője gondoskodik. Vendégek szívesen láttatnak.

— Nyugtás és köszönet. A debreczeni nőegylet folyó évi május 27-én tartott nyári táncmulatságán felülfizettek: Németh András 20 kor., B. K. I., özv. Kerek Gyuláné 10—10 kor., Kállai Frigyes, dr. Wolafka Nándor, gr. Zedwich ezredes, Kis Albert, Jánosi Zoltán 8—8 kor., Geiger Simon, Komlóssy Arthurné, Berger Jenőné 5—5 kor., Lőkövits Arthur, özv. Bodó Samuelné, N. N., Dicsőfi József, S. Szabó József és neje 4—4 kor., Szabó Lajos v. k.

igazg., Széll Farkas, Forgách Károlyné, Huzly Luiza 2—2 kor., Komlóssy Arthurné, dr. Balkányi Miklósné, Székely Ferenczné, Berger Mórinczné, Tóth Béláné, Banyáts Emilné, özv. Varga Ferenczné, özv. Bérassy Samuelné, Vecsey Imréné, Berger Jenőné, Weszprémy Zoltánné, özv. Berger Vilmosné 2—2 kor., özv. Láposy Ferenczné 4 kor., dr. Berger Andorné, Vidovich Menyhértné 2 2 kor., özv. Brunner Edéné 1 korona, Kiss Áronné 3 korona, Csanak Józsefné 2 korona, Dicsőfi Józsefné 3 korona, Csanak Jánosné, Szele Györgyné, özv. Joó Istvánné, Jánosi Zoltánné, Karai Sándorné, dr. Irinyi Istvánné 2—2 kor., Kaszanyitzky Endréné 4 kor., K. Tóth Kálmánné 2 kor., ifj. Kaszanyitzky Andorné 4 kor., Ormóty Lajosné, Komlóssy Dezsőné, dr. Kola Jánosné, özv. Mayer Emilné, Márton Imréné, özv. Léder Miklósné 2—2 kor., Kovaliczky Antalné, dr. Nagy Lajosné, dr. Oláh Miklósné, dr. Czeglédi Mihályné, dr. Kovács Jánosné, Pénzes Sándorné, Sass Béláné, Szabó Miklós, V. Szabó Józsefné, Szávay Gyuláné 2—2 kor., Sesztina Jenőné 4 kor. Czukrászda felszerelésre adakoztak: Verezné, Sz. T. 2 liter fagyalt. Szabó Kálmánné 2 l. fagyalt, 50 drb. ostya, Dobieczki Sándorné 2 torta, Fráter Erzsébet 25 drb. sütemény, Kolbenhayer Kálmánné 25 drb. indiáner, Koncz Ákosné fagyalt, Lovasy Károlyné, Gerecsi Kálmánné 1—1 torta, Riesz Lipótné fagyalt, dr. Ujfaluzy Józsefné 50 drb. indiáner, Reviczky Lászlóné 150 drb. citrom.

— Más lopott neki szénát. Jakab András Kónya-féle hízlatótelep lakosnak szénája veszett el. Kaszás István nevű szomszédjára gyanakodott. A csendőrség nyomozást indított és megállapította, hogy a Jakab elveszett szénája tényleg Kaszás istállójában van. Kaszás ennek dacára is tagadja a lopást és azt mondja, hogy nem tudja, kivel lehet oda azt. A szénát már ő is ott találta.

— Kikapott a sertések miatt. Pozsonyi Mátyás B. Imre gazdálkodónál pásztorfordott; a nyári napok melegénél elszunynyadt a pásztor fiú és a sertések a tilosba mentek. Ezért aztán B. uram alaposan elrskta pásztorát, úgy hogy 5—6 napig dolog képtelen lett Pozsonyi Mátyás pásztorfiú, aki feljelentette gazdáját.

— Csavargó suhancz. Még csak 15 esztendő Gál Mihály, de már is becsavargotta a fél országot. Szilágymegyéből szökött meg és hónapok óta kóborol. Debreczenben hamis cselédkönyvvel akart elállani, de elcsipték. Hazatoloncolnak.

— Kun Márton kötszer, keztü és gummiáru különlegességi üzletében, a legjobb és leghíresebb francia és angol különlegességek kaphatók Debreczen, Piacz utca 12.

— Markotányosnak a 39-ik gyalog ezred ez idei gyakorlatára, kik pályázni akarnak, a Pavillon laktanyában az élelmezési tisztnél felvilágosítást nyerhetnek és ajánlatokat azonnal megtehetik.

— A „Debreczen” sörösarnokban működő Scheiner orfeum szombaton, vasárnap és hétfőn tartja 3 utolsó előadását Hétfőn, július 31-én lesz a Solti testvérek jutalomjátéka.

— Circus Sidoli kedden, augusztus 1-én este 8 órakor kezdi meg Debreczenben előadásait. Jegyeket előzőkenységből az igazgatóság már előre árultat s azok mátol kezdve Borsos Kata műiparú üzletében az első előadásra válthatók.

— 20 korona jutalom adatik a még mult hó 30-án elveszett kisebb termetű foxterior nőtény eb, megtalálójának ismeretű jele: egész fehér, simaszőrű, farka és fülei nincsenek megvágva, jobb szemhélyén nagyobb — a szem is bele esik — fekete folttal, a balfűl szögletében kisebb fekete folttal.

Mi az ujság ?

Nikó Lina halála. Budapestről írják: Nikó Lina váratlan elhunyt mindenféle őszinte részvétet keltett. A művész holtteste a vörös kerétfé kórház halottasházában fekszik a honnan ma este átszalítják a Vigszínház előcsarnokába. Temetése pénteken délután lesz. Az orsz. színész-egyesület tanácsa koszorút helyez koporsójára s vég-tisztességén testületileg vesz részt. Az ant-reprise emberei már ma délelőtt feketével vonták be a Vigszínház előcsarnokát, s ott díszes ravatalt emeltek.

A méregkaverő férj. Budapestről jelentik: Schvider Antal napszámos rossz viszonyban élt a feleségével, Szkaufszky Ágnessel. A Földvár-utca 7 szám alatt lakott a házaspár. Napirinden volt közöttük a civódás, veszekedés. Többször megtörtént, hogy a részeges férj megfenyegette az asszonyt:

— Megállj! Olyat teszek, hogy többé nem szekirozhatsz majd!

Tegnap este az asszony lefekvés előtt tejet akart inni. Előzőleg azonban észre vette, hogy lugkó van a tejében. Nyomban feljelentést tett a rendőrségen, hogy férje megakarta mérgezni. A rendőrség beidézte Schvidert és kihallgatása után letartóztatta.

A német. A Borbély György hazafias magyarlapjából. A „Magyar Páris”ból közöljük ezt a jellemző kis történetet:

Pár hétig néhány kisebbrendű közös hadseregbeli tiszt szállásolt Zalaegerszegen s környékén térképelési munkákat végzett. Szerény megjelenésükkel nem keltettek fel sehoh semmi nagyobb érdeklődést, noha itt szokatlan a sárga-fekete zsinorzatnak a látványa s még szokatlanabb a német nyelvű beszéd. De már nagyobb felűnést keltettek a napokban egy este avval, hogy a vendéglőben egy más vidékről jött (rendelt, vagy nem rendelt, nem tudjuk) orfeusz-szerű német zengera csapatnak a hangjai mellett mulattak. A helybeli vendégek között ez visszatetszést keltett, de csupán a legszelidebb tüntetést rendeztek. Azonnal ott hagyták a termet. U. o. s. este pedig bucsulakomát rendeztek a térképelő osztrak tisztak. Részt vettek a vacsorán a helybeli honvéd huszártisztek is, Boér őrnaggyal együtt. Zenében és társaságban természetesen a német dominált. De később már annyira belemelegedett a társaság, hogy a közösek is magyar pohárköszöntőket mondtak s annak a reményöknek adtak kifejezést hogy elkövetkezik a magyar vezényszó. Sőt huzták a teremben a Rákóczi-indulót. Ekközben oszladoztak s távozott Boér honvéd őrnagy is. És alig hogy az őrnagy kitétte a lábát: a Rákóczi — megszakítás nélkül rögtön átváltozott — walczerre.

A hallgató közönségből mpjegyezte egyik, hogy:

— „Mégis hunczut a német”.

TÁVIRATOK.

Felbomlik a koalíció.

Budapest, július 28. A lapok azon híradását, hogy az új-párt és a volt szabadelvűpárt új kormányparttá egyesül, megerősítik. Erről mint befejezett dologról beszélnek. Az utóbbi időben báró Bánffy Dezső és Fejérváry Géza báró titkos tárgyalásokat tartottak. Fe-

jérvárynak sikerült kapacitálnia Bánffy Dezsőt a vezérszerep átvételére. A kiszivárgott hírek szerint Bánffy Dezső úgy lett volna hajlandó Fejérváry emlitett tervét magáévá tenni, ha gróf Tisza István a szabadelvűpárt vezetésétől félre lép. Gróf Tisza erre, mint legutóbbi cikkében kijelentette, vállalkozott erre s a geszti magányba vonul. Bánffy Dezső pedig Andrássy Gyula grófot és a dissidens csoportot maga részére megnyerte. A volt szabadelvűpárt feloszlik és belép az új-pártba. Ekként a mostani új párt, disszidensek és a volt szabadelvűpárt kormányképes párttá lesz. A függetlenségi párt megmarad régi álláspontján. A koalíció felbomlik. A Bánffy—Andrássy kabinet megalakulása szeptember elejére várható. Több képviselő e szallongó hírekre azt mondta, hogy a koalíció kebelében áruló nincs, de ha lenne, a függetlenségi párt elkeseredetten fog kitartani programja és a nemzeti ügy érdekében.

Bihar, Pitreich és a válság.

Bécs, július 28. Bihar honvédelmi miniszter ma ide érkezett. Több óráig tárgyal Pitreich közös hadügy-miniszterrel. A tárgyalás a magyar válságról folyt. A közös hadügyminiszter a tárgyalás után Ischlbe utazott, je-lenteni az uralkodóhoz.

A válság elintézése megszakadt.

Bécs, július 28. Fejérváry magyar miniszterelnök ma Karlsbadba érkezett. Itt 2 hétig marad, aztán Ischlbe megy. Így tehát a válság elintézése egy ideig megszakad.

Kassa és az alkotmány.

Kassa, július 28. A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén került napirendre a darabant kormány bemutatkozó leirata. Az állandó választmány azt javasolta, hogy térjenek napirendre a leirat fölött s ne foglaljanak állást se mellette, se ellene. A vegyes érzelmekkel fogadott javaslat előterjesztése után, az ellenzéki párt javasolta, hogy a tisztviselők az önkéntes adófizetés elfogadásától és a polgármester pedig az önként jelentkező katonák előállításától tiltassék el. A közgyűlés ez utóbbi javaslatot szünni nem akaró tapsvihar között magáévá tette.

A belügyi darabant Kecskeméthez.

Kecskemét, július 28. Kecskemét törvényhatósága az adószedést és katonai előállítását legutóbbi közgyűlésében tisztviselőinek megtiltotta. Az érintkezést a jelenlegi kormánnyal megszakította. A polgármester a közgyűlés ezen határozatát eddig nem terjesztette fel. Kristóffy belügyi ügyvivő ma leiratot intézett Kecskeméthez, amelyben felhívja a közgyűlés ismertett határozatának a felterjesztésére. A polgármester azt rögtön fel is terjesztette.

Orosz-japán háború.

Washington, július 28. Diplomáciai körökben az hírlik, hogy báró Komura mielőtt békétárgyalásra vállalkozott, a következő feltételeket szabta. A békétárgyalás előtt japán kölcsön veendő fel, hogy az esetben ha a tárgyalások meghiúsulnának, folytatható legyen a háború. Kell, hogy meg legyen szállva Sachalin, továbbá hogy megkezdődjék az előrenyomulás Wladiwostok felé és meg legyen a döntő ütközet Mandzsourszágban.

Wladiwostok, július 28. (Páterv. táv. ügyn.) A főparancsnok napiparancsában tekintettel a mostani katonai viszonyokra az erősségben az összes szárazföldi és tengeri haderőhöz tartozó személyeket, kik most az erősséghez tartoznak, ideszámítva a kikötőben lévő cirkálók személyzetét is a várparancsnok alá rendeli. A kikötő parancsnoka közvetlenül a várparancsnok alá van rendelve. A tengerészeti ügyekre vonatkozó parancsait evvel egyetértésben kell kibocsátania. A várparancsnok osztja ki a tengeri haderők harci feladatait és ő gondoskodik a belső rend fenntartásáról a tengerész lé-génység kebelében.

Konstantinápoly, július 28. A mai török lapok félhivatalosan azt jelentik, hogy Achmed Fiez marsal legyőzte a jemeni felkelőket. A csapatoknak sikerült a felkelőket az assziri szanosák Tie nevű falvából kiszorítani és Ibhába bevonulni, hol a felkelők az ostrom kezdete óta néhány ezer embert veszítettek. Vezetőik közül ötvenet elfogtak. A felkelőket több más községből is kiszorították, miközben sok veszteséget szenvedtek. A csapatok folytatják akciójukat. Veszteségük 4 halott és 16 sebesült.

London, július 27. A Daily Telegraph jelenti Plymouthból: Hivatalos jelentés szerint az angol csatornai hajóhad augusztus 28-án érkezik Swinemünde elé és augusztus 31-én távozik onnan. A hajóhad szeptember 1-től 4-ig Neufahrwasser előtt fog horgonyozni.

Ugron László Bély fölspánhoz.

Budapest, július 18. Ugron László ma levelet intézett Bély fölspánhoz, amelyben annak közlésére hívja fel Bélyt, hogy minő buzgalom és ok vezette azon elhatározására, hogy a szabadelvűpártból kilépjen. Hazafiságát tette, vagy önczél? Ha hazafiságából tette, örömmel üdvözlö, de ha önczél vezette, vagy hazafiságon kívül más czél, akkor nem bánja, ha akkor látja, mi-kor a háta közepét . . .

Törvénykezés.

Ki vehet át fizetési meghagyást? Polyák Kálmán ügyvéd részére többrendbeli fizetési meghagyást vittek lakására kézbesítés végett és azokat távollétében egy rokonának kézbesítették, aki véletlenül ott tartózkodott. Az ügyvéd azt vitatta, hogy rokona nem adta át neki a fizetési meghagyásokat s kérte azoknak újból való kézbesítését. A pénzügyi hatóság ezt megtagadta azt állítva, hogy a rokon családtag és a fizetési meghagyások joggal kézbesítették neki. A közigazgatási bíróság dr. Wekerle elnöke alatt ma kimondta, hogy „az esetleg ott lévő rokon” nem tekintendő olyan családtagnak, mint a ren-

desen ott lakó háznép s elrendelte a fizetési meghagyások ismételt kézbesítését.

Az álkulosos tolvaj. T. Nagy Lajos hajduböszörményi 30 éves napszámos több rendbeli betöréses lopás büntetével volt vádolva azért, hogy Hajduböszörménybe december és április havában Kovács Antal, Fülöp György, Takács István, Imre Sándor, Somogyi István, E. Szabó Zsigmond, Mészáros Gábor, özv. Tóth Sándorné, Csikós Ferencz, Miklósi Márton és Varga Gyula ottani lakosokat akként károsította meg, hogy tanácsait, szőlőpajtaikat álkulesal kinyitotta s onnan egyes ingóságokat elvitt, végül pedig Varga Gyula kereskedőtől 10 drb. zsákot ellopott. Tettét töredelmesen beismerte és így csak 7 havi börtönrre ítéltetett. Két hó az eddigi vizsgálati fogságával már betudatott. Az ítélet jogerős.

Az inas büne. Szováti Ferencz, Mihálydi születésű 21 éves legény Nagy Károly debreczeni asztalos mesterhez hentesnek beállott, s gazdája távol léte alkalmával a lakásba Junius 12-én bement, — tudván azt, hogy a kulcsot hová teszik — ha hazulról helmennek, és a szobából mellényt, nadrágot, 14 kor. órákat, ezenkívül 24 kor. készpénzt elvitt. Tettét beismerve és ezért őt is 7 havi börtönrre ítélte a debreczeni törvényszék. Jogerős.

Terményfőzde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1905. július 28.

Szilárd megnyitás után eső prognózisra és haszonrealizációkra a határidős árfolyamok ellanyhultak. Készáru 20 drágább.

1905. októberi buza	16.16.—18
1906. áprilisi buza	16.70.—72
októberi rozs	12.94.—96
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.54.—56
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	11.96.—98
1905. júliusi	—
1905. aug.	—
1905. szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	24.50.—70

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

42 — Amerikai bűnügyi regény. —

Neckett nem tudta elrejtteni csodálkozását. Ha ezek a sorok olyan emberhez intézettek, aki Biddyt súlyosan megkárosította, esetleg a gyilkossággal is vádolható, nem tudta megérteni, miért nem semmisítették meg ezek az irások, mint a többiek is, a melyek világot vethettek volna a gyilkosságra. Sajnos, az áldozatról még ma se tudott többet, csak azt, hogy embergyűlölő különöz volt.

Hogyan sikerült önnök — olvasta tovább Neckett — engem is a hálózába fogni, dacára annak, hogy elővigyázatos és bizalmatlan természetű vagyok, arról nem akarok beszélni. Tudom, hogy tervét bámulatos ügyességgel hajtotta végre, ha ugyan nem bűn az ilyen közönséges gaztetre alkalmaszani ezt a szót. Megengedem, hogy eleintén, mikor engem hálózába kaparintott, tisztességes embernek mutatta magát, de én azért különböző jelenségek folytán mégis gyanút fogtam, később pedig magam jöttem rá, hogy mifele üzlet az, amelynek társtulajdonosává lettem.

Barley és Biddy társak voltak, de az lehetetlenség, hogy ez az irás Barleyre vonatkozzék, hiszen az üzleti világban ez a czég ma is jóhírnévnek örvend, Barley pedig jómódu, tisztességes kereskedőként ösmeretes, akiről rosszat senki sem mondhatott. De hát azelőtt mással volt Biddy társas viszonyban?

— Mikor a komédiával felhagyott és igaz mivoltában mutatkozott be előttem, már akkor vissza kellett volna lépnem. Keserű szemrehányást kell tennem magamnak ma is, hogy meg nem tettem. De az tartott vissza, hogy akkor a vagyonom tetemes része elveszett volna. Ha csak magamról lett volna szó, nem riadtam volna vissza ettől az áldozattól sem, de nekem gyermekem volt, aknek az örökségét nem pazarolhattam el könnyelműen. Nem maradt más hátra, mint megadni, magam a sorinak. Szerencsémre sikerült az órs gyanú dolgaikat korlátoznom jó ideig, bár az sem felelt meg az én tisztességes üzleti elveimnek, de az üzleti világban a közös czégnek tisztességes nevet tudtam biztosítani.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

I. Nánás. A küldött érdekes, kedves falusi történetet köszönöm, azt hiszem, hogy alkalmissal be is használom. Bizonyosan tetszett hallani, illetőleg tanulni a »poetica licentiáról«, a mely egyes alakoknak, jellemeknek az elmondott történetbe állítását, színezését az író felfogására bizza. Ezzel a szabadsággal történeteimben én is élek; de ha majd azok Budapesten könyvalakban is megjelentek, a felemlítettkre figyelemmel leszek, utóvégre nem ezen vagy azon a néven fordul meg ama történetek jelentősége. Az öreg R. F. et tényleg nem felejtettem el és mint boldogult apám bizalmas emberének, hozzám is szives, tréfás öregembernek emléket szívesen őrizem még. Annakidején tőle is hallottam a »tiszai hadbászallást« illetőleg, de azt csak a kegyed érdekes le-veléből most tudtam meg, hogy az öreg R. F. egyik testvér bátyja, 1848—49-ben honvédszakaszvezető, másik szintén honvéd katona volt. Az öreg R. F. családja büszke lehet erre. Ismételten köszönöm a küldött érdekes kis falusi történetet.

Nyilttér.

Vegyünk Svájci selymet!

Kérjen mintákat fehér, fekete, vagy színes újdonságainkból. Méter árak 1.15 K.-tól 18.— K.-ig.

Különlegességek: Társasági-, menyasszonyi-, bál- és utczai-toilette selyemszövetekben blousok és béléseknek is.

Csakis jótállás melletti solid selyemszöveteket árulunk, direkt magánosoknak vám- és viteldij-mentesen a lakásba.

Schweizer & Co. Luzern U. 17. (Svájcz.)

1 Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállítók.

Augusztus 15-ig

feltűnő olcsó

leszállított árban

lesznek elárusítva

a raktáron lévő Blousok, Costümök, ruhaajak, nő- és leány kabát, köpeny, gallér, stb.

Halmágyi Sámuel

utóda

női felöltők nagy áruházában.
Debreczen Piacz-u. 47.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN. Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül

leszállított áron

árusítunk

Mosó zephir, Kreton,
Ruhavászon, Etamine
és Batistokat.

CIRKUS

Sidoli Cäsar.

200 személy.

123 ló.

A Vásártéren.

Legnagyobb és legegésőbb

TENT-CIRCUS

külön vonattal érkezik meg s

folyó évi augusztus hó 1 én tartja

megnyitó

disz-előadását.

Az itteni tartózkodás

csak 12 nap.

Hírneves vállalatom megátogatta a legnagyobb városokat, és pedig: Budapest, Bécs, Berlin, Páris, Drezda, Lipcse, München, Köln, Hamburg, Hannover, Brüssel, Zürich, Basel, Genf, Mailand, Turin, Genua, Florenz, Róma, Nápoly és Palermo.

Kerem nagy vállalatomat tömeges látogatás által pártfogolni és maradok alázatos tisztelettel

Sidoli Cäsar,

igazgató és tulajdonos,

a St. Sava rend fővezére, a román katonarend, a Takova rend stb. lovagja.

Az Első Leánykiházasítási Egylet

m. sz.

igazgatósa értesíti a t. közönséget, hogy Debreczen és Hajdúvármegye részére a főügynökség vezetésére

Hoffer Sándor

(bankiroda)

Piacz-utca 58. sz.

biztatott meg.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontal minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkkel szedett minden szó 4 fillér. **Vidéki tudakozódná tessék válaszbélyegét csatolni.**

Tetőcserép prima. waggonszámra P. Ladányi állomáson berakva ezrenként 24 koronáért kapható Fábrián és Barna cserép és téglagyárban P. Ladány.

Fiatl, csinos, föltétlen szolid uri lány „gentry” ismeretségét keresi. Levelek a kiadóba kéretnek „Pipiske” jelige alatt.

20 éves huzomnak 6000 korona hozomány nyal megfelelő férjet keresek. Ajánlatokat arcképpel „Komoly” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. Házassági ügynökök kizárva.

Borsy-fele pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budei cukrászda, Jósza és Jóna drogueriájában.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csakis Kurián Gyula órás és ékszerésznél Debreczen, Piacz-utca 42. Egy tanuló fölvetetik.

Gansin a legjobb cipőfényesítő, chevaux és boxcipő-crém. Kapható mindenütt.

Vasestergályos és géplakatos tanoncok gépműhelybe fölvetetnek Deák Ferencz-utca 22.

24 drb különböző nagyságu fürdőkád igen olcsón kölcsön kapható Kiss Ignác bádogosnál Piacz-u. 34. **Uj fürdőkádak folytonosan raktáron.** Olcsó szolid árak. Viltnyos csengő berendezési vállalat.

A Macson négy nyilas tanyaföld kiadó. Értekezhetni lenet Eötvös utca 58. sz. alatt.

Ügynökök fizetés és magas jutalék mellett azonnali belépésre kerestetnek Schweitzer Testvérek varrógép- és kerékpár nagy kereskedőkhöz Debreczen, Piacz-utca 56.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Egy kopirprés megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Első rendű detailista segéd azonnali vagy későbbi beépésre felvétetik Ullmann Salamon fűszer- és csemege üzletében Piacz-utca 70.

Vasestergályozást, vasgyaluolást, gépjavitást a legolcsóbban vállal Preiszler Mór gépműhelye Debreczen, Deák-Ferencz-utca 22.

Ugyes rőfös kereskedősegédet keresek nagyobb vidéki divatüzletbe. Czim a kiadóba.

Rendelje meg 1 koronáért 1 hónapra a Debreczeni Független Ujságot, akkor megkapja ingyen a december elején megjelenő 320 oldalra terjedő nagy képes naptárunkat.

Két szép, márványlapos éjjeli szekrény megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Csere kerestetik zsidó családnál Gölnicz-bányára. Egy 13 éves leány helyett, egy ugyanolyan forma fiu vagy leány elfogadtatik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Hegedülni legjobban és legolcsóbban tanítok. Házaknál vagy saját lakásomon is. Czimem Arany János utca 59., ajtó 5.

Hölgyek tanácsot és segítyt nyernek, szülés esetén felvétetnek, a legnagyobb titoktartás mellett, egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. Debreczen, Kossuth-u. 61. sz.

Egy jó családból 14—15 éves fiu tanulónak felvétetük Sachta János fűszer- és vasüzletében H.-Nánáson.

Anyári idényből

viisszamaradt áruk

leszállított árban

árusittatnak el.

Szerb vászon mtr 14 kr. Kartonok 20 krtól. Batiztok, Zepfírek, Delinek stb. Dus választékban Női esernyők 110-től Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák és sok fel nem sorolt áruk

OLCSÓ ÁRBAN

árusittatnak el.

Dospoly János utóda

Főtér, Tisza palota.

Kárpitos műhely átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni hogy **Flaschner György** kárpitosmester urtoi Piacz-u. 55. sz. alatti

műhelyét átvettem.

Az ország legnagyobb városaiban szerzett több évi tapasztalat arra jogosít föl, hogy a mélyen tisztelt rendelőimnek a legkényesebb igénytől a legegyszerűbbig megfelelhettek.

Minden munka u. m. kárpitozás, diszítés és bármily javításokat a legjutányosabb árért eszközök

A n. é. közönségnek becses pártfogásért esedezem.

Flaschner György utóda

LUKÁTS GYULA

kárpitos és diszítő

Piacz-u. 55. A műhely hátul az udvarban

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, a főpostával szemben.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, VÁCI-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

860/1905. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 1655/4. 1905. számú végzése folytán közbirre tétetik, miszerint Gara és Bau czég részére Weinberger Bernát debreczeni lakostól 814 kor. 34 fillér tőke, ennek 1901. évi február hó 4. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 246 kor. 96 fillér perkölség erejéig 1903. évi december hó 16-an bíróság lefoglalt és 1447 korona 60 fillérre becsült butorok és borokból álló ingóságok **1905. évi július hó 31-én, délután 4 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Piacz utca 56 szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükséges esetén becsáron alul is elfognak adatai.

Debreczen, 1905. évi július hó 9-én.

Bódogh Zsigmond bírói kiküldött.

Szőnyeg vásár!

A raktárunkon lévő szőnyegek nagy részét

Mélyen szállított árakon árusítjuk el.

Különösen ajánljuk elsőrendű minőségű

Brüsszeli szőnyegeinket

igen szép mintákban, melyek 3 frt 20 kr. helyett 1 frt 80 kr. ért kaphatók. Nagy mennyiségű maradék szőnyegek minden fajtából

tetemesen szállítva.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom csak néhány hétig tart.

Szabó Lajos fiai cégénél

Debreczen.

Matild

crém, arczenőcz, szappan hajfestő (restorer) szépitőszerek minden bőrcsunyaságot levesznek az arczról, Szeplőt, májfoltot, Vimmedlit, arczpirosságot, a ranczokat kisimítják, a bőrt barsony puhává, üdévő varázsolják. **Tessék megpróbálni, ha nem használ, arát minden kibuvó nélkül visszaadom.**

KUN ISTVÁN

gyógyszerész

Laboratoire Cosmétique „Matilde.” Kapható Budapesten Töröknél. Debreczeni főraktár Tóth Béla gyógyszerárában, szemben a Bikával, és mindenütt.